

PAPER DETAILS

TITLE: SINIF YÖNETİMİ ENGELİ OLARAK İSTENMEYEN DAVRANISLAR: KALITATİF BİR
DEĞERLENDİRME

AUTHORS: Zübeyde YARAS,Mehmet TURAN

PAGES: 573-600

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1158899>

SINIF YÖNETİMİ ENGELİ OLARAK İSTENMEYEN DAVRANIŞLAR: KALİTATİF BİR DEĞERLENDİRME

UNDESIRABLE BEHAVIOR AS CLASSROOM MANAGEMENT BARRIERS: A QUALITATIVE EVALUATION

Zübeyde YARAŞ¹

Mehmet TURAN²

Başvuru Tarihi: 19.06.2020

Yayına Kabul Tarihi: 22.03.2021

DOI: 10.21764/maeuefd.755102/

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışmada sınıflarda etkili bir sınıf yönetimi için sınıf öğretmenlerinden beklenen yeterliliklerin belirlenmesi, sınıf öğretmenlerine göre sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışların neler olduğu ve sınıf öğretmenlerinin bu davranışları azaltabilmek için geliştirdikleri çözüm önerilerinin öğretmenlerin görüşlerine göre ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma temel nitel araştırma çerçevesinde “olgubilim” desende yapılandırılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen örneklem doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 akademik yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı’nda öğrenim görmekte olan 46 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup, veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre akademik yeterlilik ve ders planlaması öğretmenler tarafından en önemli görülen sınıf yönetimi yeterlilikleri arasında yer almıştır. En sık karşılaşılan istenmeyen davranışın sınıf kurallarına uymama olduğu sonucu elde edilmiştir. İstenmeyen davranışların çözümü için ise en çok sınıf kuralları oluşturmanın gerekli görüldüğü sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Sınıf, sınıf yönetimi, yönetim, istenmeyen davranış*

Abstract: In this study aims to determine the competencies that are expected from classroom teachers for effective classroom management in classrooms, the undesirable behaviors which they encounter during the classroom management and unravel the solutions that they have developed according to the suggestions of classroom teachers. The research is conducted using the phenomenological (phenomenology) design within the basic qualitative research framework. The study group of the research consists of 46 classroom teachers studying in Hatay Mustafa Kemal University Primary Education Department Classroom Teaching non-thesis master’s program during the 2019-2020 academic year. The study group was determined using the “convenience sampling” method, which is one of the purposeful sampling methods. A semi-structured interview form consisting of three questions was used as the data collection tool and the data were analyzed using the content analysis method. Results yielded that, academic competence and lesson planning were among the most important classroom management competencies. It is concluded that the most common undesirable behaviour is disobedience to rules of classroom. It is deduced that forming the rules of classroom is mostly required to solve the undesirable behaviours.

Keywords: *Class, classroom management, management, undesirable behavior*

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, zubeyde.yaras@mku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8262-6562

² Prof. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, mturan@mku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6963-4827

Giriş

Sınıf, fiziksel bir mekân olmanın ötesinde öğretmen öğrenci etkileşiminin üst düzeyde olduğu dirik bir mekân olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2017). Ayrıca sınıf; birbirinden farklı özelliklere sahip olan öğrencileri ortak bir küme olarak bir araya getiren, eğitimin ana hedefi olan davranış değişikliğinin ve planlı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği özel bir alan olarak ifade edilmektedir (Başar, 2014; Özyürek, 2013). Özel alan olarak ifade edilen sınıfların ise eğitimsel hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için güven ve saygı temeline dayandırılmış bir iklimde olması önem taşımaktadır (Bilir, 2014). Bu noktada sınıf yönetimi, istenilen sınıf ikliminin oluşmasını sağlayacak önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geçmişten günümüze ele alındığında sınıf yönetimi yaklaşımları geleneksel ve çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımları olarak ikiye ayrılmıştır. Öğretmen merkezli olan sınıf ortamlarında öğrenci üzerinde hâkimiyet kurabilmek, geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımının temelinde yer almıştır. Bir diğer ifadeyle geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımlarında öğretmenin otoritesi ile sınıf yönetimi yeterliği eş değer tutulmuştur. Çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımlarında ise öğrenen merkezli sınıf ortamlarında, öğrenciler üzerinde hakimiyet kurmak yerine öğrencilerle etkileşim kurarak öğrenmeyi sağlayabilmek çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımının temelinde yer almıştır (Ağaoğlu, 2003; Çalık, 2009; Gündüz, 2001; Yaka, 2006). Geleneksel ve çağdaş sınıf yönetimi anlayışlarındaki farklılıkların sınıf yönetimi tanımlarına da yansıdığını görebilmek mümkündür. Literatürde yapılmış bazı sınıf yönetimi tanımlarına bakıldığında Emmer ve Stough (2001)' a göre sınıf yönetimi, temelde sınıf düzenini sağlamak amacıyla yürütülen öğretmen kontrolü altında yürütülen bir süreç olarak tanımlanmıştır. Erdoğan (2002)' a göre sınıf yönetimi, öğretim sürecine engel oluşturabilecek koşulların etkisini azaltabilmek için sınıfın sahip olduğu kaynakların ve sınıfın mevcut durumunun en verimli şekilde değerlendirilmesi olarak tanımlanırken; Erden (2005)' e göre öğrencilerin kendi kendilerini yönetebilmelerini sağlayan bir süreç olarak tanımlanmıştır. Postholm (2013)' a göre ise öğrencilerin yıkıcı davranışlarını azaltan, iş birliği ve katılımı artıran, uygun öğrenme ortamlarının oluşabilmesini sağlayan bir dizi strateji olarak tanımlanmıştır. Bu tanımların yanı sıra sınıf yönetimini; istenilen yönde davranışların ortaya çıkmasını sağlayarak olumlu bir öğrenme ortamı oluşturan, tıpkı bir orkestra gibi sınıf içerisindeki tüm unsurlar arasında bütünleşmeyi sağlayan, sorun yaratan davranışları önleyen tüm stratejileri ve etkinlikleri kapsayan bir süreç olarak tanımlamak da mümkündür (Aydın, 2017; Başar, 2014;

Brophy, 2010; Erden, 2005; Little & Akin Little, 2008; McLeod, Fisher & Hoover, 2003; Turan, 2010).

Sınıf yönetiminin; sınıfın fiziksel düzeni, öğretim plan ve programları, zaman kullanımı, sınıf ilişkileri, istenmeyen davranışların denetimi ve düzenlenmesi olmak üzere beş temel boyutu bulunmaktadır (Başar, 2014). Bu boyutlar arasında yer alan istenmeyen davranışlar, öğretmenlerin sınıf yönetimi süreçlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Literatüre bakıldığında sınıf yönetim sürecini olumsuz yönde etkileyen davranışlar “problem davranışlar” (Ho, 2004), “davranış problemleri” (Atıcı, 2016; Güder, Alabay & Güner, 2018), “yıkıcı davranışlar” (Ho & Leung, 2002), “istenmeyen davranışlar” (Ding, Li, Li & Kulm, 2010; Kaya & Ataman, 2017; Lewis, Romi, Qui, & Katz, 2005; Medikoğlu & Dalaman, 2018; Nezihoğlu & Sabancı, 2010; Ratcliff, Jones, Costner, Savage- Davis & Hunt, 2010; Sun, 2014; Sun & Check, 2012) olarak ifade edilmiştir. Yapılan çalışmada ise sınıf yönetimi sürecine engel oluşturan davranışlar “istenmeyen davranışlar” olarak ele alınmıştır.

Sınıf ortamında bütünlüğü bozan öğretim sürecini olumsuz etkileyen, diğer öğrencilerin zarar görmesine neden olan, öğretmen motivasyonunu düşüren davranışlar istenmeyen davranışlar olarak ifade edilmektedir (Bayar & Kerns, 2015; Karaaslan, 2006; Little 2005; Thompson, 2009). İstenmeyen davranışların sınıf ortamında öğrencilerin akademik başarılarını da olumsuz yönde etkilediği yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur (Ladd & Dinella, 2009; Nelson, Benner, Lane, & Smith, 2004; Tertemiz, 2011; Turan, 2010). Dolayısıyla öğretmenlerin sınıf yönetimi sürecindeki başarısı öğrencilerin akademik başarısının etkilemektedir (Watkins & Wagner, 2000).

İstenmeyen davranışlar doğru yönetilemediği sürece istenilen öğrenme ortamı verimliliğine ulaşabilmek çok mümkün görülmemektedir (Başar, 2014). İstenmeyen davranışlar ve istenmeyen davranışların yol açtığı disiplin sorunları, öğretmenin ve aynı zamanda sınıftaki diğer öğrencilerin dikkatlerini olumsuz yönde etkileyerek sınıfta olumlu öğrenme iklimine zarar vermektedir (Degol & Bachman, 2015; Sarıtaş, 2006). Bu nedenle de istenmeyen davranışların nedenlerinin belirlenebilmesi ve istenmeyen davranış çözümlerinin sağlanabilmesi öğretim sürecinin başarısı için gerekli olmaktadır. Aksi durumda ise istenmeyen davranışların neden olduğu olumsuz olaylara karşı öğretmenlerin yanlış müdahale etmeleri, öğrencilerin okula ve aynı zamanda öğretmene karşı olumsuz tepki geliştirmesine neden olarak, öğretim sürecinde istenilen hedeflere ulaşabilmesini engelleyecektir (Erol, Özaydın & Koç, 2010).

Güçlü sınıf yönetimi yeterliliğine sahip olan öğretmenler öğrenci davranışlarını etkileyen, üretken bir öğrenme çevresi oluşturabilen ve güvenli öğrenme ortamları yaratabilen liderler olarak tanımlanmıştır (Aloe, Amo & Shanahan, 2014). İstenilen düzeyde sınıf yönetimi yeterliliğine sahip olmayan öğretmenlerin ise öğretimsel zamanlarının büyük bir kısmını istenmeyen öğrenci davranışlarına harcadıkları ortaya konulmuştur (Lopes, Silva, Oliveira, Sass & Martin, 2017).

Wragg ve Dooley (1996) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin, sınıf içerisinde öğretimsel zamanlarının %75'ini sınıf düzeninin sağlanması ve öğrencilerin disipline edilmesine ayırdıkları ortaya konulmuştur. Dolayısıyla istenmeyen davranışların öğretim zamanını etkili kullanabilme önünde engel oluşturduğu görülebilmektedir. Dersin önemli bir bölümünde istenmeyen davranışlara maruz kalmak, öğretmeni olduğu gibi diğer öğrencileri de olumsuz yönde etkileyerek telafisi zor olan olumsuz etkiler yaratabilmekte, öğretmenlerin ve öğrencilerin okula bağlılığını azaltarak, motivasyonlarını düşürebilmektedir (Ding, Li, Li & Kulm, 2008; Türnüklü & Galton, 2001).

Sınıfların iyi yönetilmesi, istenmeyen davranışlarla karşılaşma oranını en az düzeye indirmektedir (Christofferson & Sullivan, 2015). İstenmeyen davranışların etkili yönetilmesi, istenilen davranışların sınıf içinde olumlu bir ortam yaratması öğrencilerin başarıları ile pozitif yönde ilişkilidir (Nelson, Martella, & Marchand, 2002). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştığı sorunların başında olan istenmeyen davranışların (Alkaş, 2010) etkili bir şekilde yönetilebilmesi başarılı bir eğitim öğretim süreci için önem taşımaktadır (Turhan, 2017). Dolayısıyla öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilikleri öğretim sürecinin başarılı ve verimli olabilmesi açısından belirleyici güç olmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada eğitim öğretim etkinliklerinin planlı yürütüldüğü mekânlar olarak tanımlanan sınıflarda etkili bir sınıf yönetimi için sınıf öğretmenlerinden beklenen yeterliliklerin belirlenmesi, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışların neler olduğu ve sınıf öğretmenlerinin bu davranışları azaltabilmek için geliştirdikleri çözüm önerilerini ortaya çıkarabilmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- *Sınıf öğretmenlerinin etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmek için sahip olmaları gereken yeterlilikler nelerdir?*
- *Sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar nelerdir?*

➤ *Sınıf öğretmenleri eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışları azaltabilmek için hangi çözümleri üretmektedir?*

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma temel kalitatif (nitel) araştırma çerçevesinde “olgubilim” deseninde yapılandırılmıştır. Kalitatif araştırmalar algıların ve olayların doğal akış süreci içerisinde gözlem, görüşme veya doküman analizi gibi veri toplama süreçleriyle verilerin elde edildiği araştırmalar olarak belirtilir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Olgubilim deseninde katılımcıların bir olguyla ilgili deneyimlerini, olguya yüklenen anlamları ortaya koyabilmek amaçlanmaktadır (Creswell, Hanson, Clark Plano & Morales, 2007). Çalışmada sınıf yönetimi ve istenmeyen davranışlar olgusuna ilişkin deneyim sahibi olan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışların neler olduğu, sınıf yönetimi sürecinde beklenen yeterliliklerin ve istenmeyen davranışların azaltılmasına yönelik önerilerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 akademik yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı’nda öğrenim görmekte olan 46 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubu “kolay örnekleme” yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubuna ilişkin demografik verilere Tablo 1’ de yer verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Kıdem Yılı
Ö-1	Kadın	3	Ö-13	Kadın	14	Ö-25	Erkek	18	Ö-37	Erkek	21
Ö-2	Erkek	6	Ö-14	Kadın	9	Ö-26	Kadın	21	Ö-38	Kadın	17
Ö-3	Kadın	11	Ö-15	Erkek	11	Ö-27	Erkek	17	Ö-39	Kadın	16
Ö-4	Erkek	16	Ö-16	Kadın	13	Ö-28	Erkek	12	Ö-40	Erkek	16
Ö-5	Erkek	17	Ö-17	Kadın	14	Ö-29	Kadın	12	Ö-41	Kadın	16
Ö-6	Kadın	10	Ö-18	Kadın	8	Ö-30	Erkek	17	Ö-42	Kadın	23
Ö-7	Kadın	7	Ö-19	Kadın	17	Ö-31	Erkek	24	Ö-43	Kadın	18

Ö-8	Erkek	18	Ö-20	Kadın	18	Ö-32	Kadın	18	Ö-44	Erkek	16
Ö-9	Erkek	12	Ö-21	Kadın	15	Ö-33	Erkek	10	Ö-45	Kadın	22
Ö-10	Kadın	5	Ö-22	Kadın	21	Ö-34	Kadın	19	Ö-46	Kadın	19
Ö-11	Kadın	16	Ö-23	Erkek	16	Ö-35	Erkek	14			
Ö-12	Kadın	10	Ö-24	Kadın	4	Ö-36	Kadın	16			

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcılara görüşme esnasında sorulacak sorular önceden belirlenmiş olup, görüşme akışı içerisinde yöneltilecek sorular ile ilgili olarak araştırmacıya değişiklik imkânı tanınmaktadır (Türnüklü, 2000). Görüşmeler esnasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların dışına çıkılmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış olan sorular 2 alan ve 1 dil uzmanı tarafından değerlendirilmiş, alan uzmanlarının görüşü doğrultusunda görüşme formu son şeklini almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara aşağıda yer verilmiştir:

- *Size göre bir sınıf öğretmeni etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmek için hangi yeterliliklere sahip olmalıdır? Açıklar mısınız?*
- *Eğitim öğretim sürecinde hangi tür davranışlar istenmeyen davranış olarak karşınıza çıkmaktadır? Açıklar mısınız?*
- *Eğitim öğretim sürecinde karşılaştığınız istenmeyen davranışları azaltabilmek için hangi çözümleri üretmektesiniz? Bu çözümlerinizi ifade edebilir misiniz?*

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması öncesinde gerekli etik izinler alınmış olup, gönüllü olarak çalışma grubunda yer almayı kabul eden katılımcılarla online görüntülü görüşme uygulamaları aracılığı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesinde katılımcılarla tek tek iletişim sağlanarak görüşme zamanlarına ilişkin bir zaman çizelgesi oluşturulmuş, iki haftalık zaman içerisinde verilerin toplanması tamamlanmıştır. En kısa 12 dakika en uzun 27 dakika olmak üzere toplamda 46 katılımcı ile 790 dakikalık görüşme gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi ve Güvenirliği

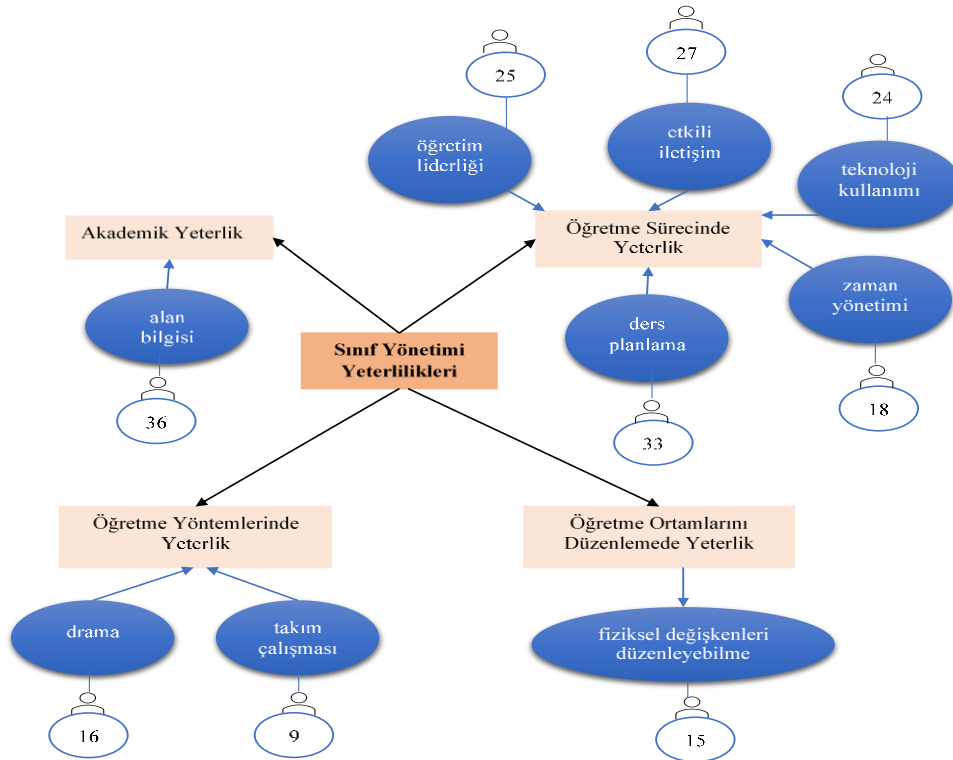
Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizine göre yazılı veya sözlü olarak elde edilen görüşlerin kodlaması yapılarak belirlenen kodlar arasında ortak ilişkiler bulunur ve temalar oluşturulur (Yıldırım & Şimşek, 2016). İçerik analizinde tümevarımcı bir yaklaşım izlenmiştir. Bu yaklaşım çerçevesinde öncelikli olarak katılımcılar tarafından ifade sıklığı yüksek olan kavramlar kod olarak belirlenmiş, elde edilen kodlar doğrultusunda kategoriler elde edilmiş ve araştırma sorusu bağlamında ortaya çıkan kategorilere ilişkin olarak ise temalar oluşturulmuştur.

Görüşmeler esnasında katılımcıların izni ile online görüşmeye ek olarak ses kayıtları alınmış, ses kayıtları yazılı metinlere dönüştürülmüştür. Her bir katılımcıya ilişkin dosyalar Ö-1..., Ö-46 şeklinde numaralandırılmıştır. 46 katılımcıdan toplamda 167 sayfa görüşme metni elde edilmiş ve tüm görüşler tek dosyada birleştirilmiştir. Verilerin kodlanmasından önce araştırmacılar tarafından tüm görüşme metinleri okunmuştur. Bu okuma, verilerin analizi aşamasında verilere ilişkin hâkimiyeti artırmak amacıyla yapılmıştır. Okuma sonrasında sıklıkla tekrar edilen ifadelerden kodlar, kodlara bağlı olarak kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Yapılan içerik analizi sonucunda 3 tema, 11 kategori ve 34 kod elde edilmiştir. Elde edilen kod, kategori ve temalar görselleştirilerek şekil üzerinde verilmiştir. Şekillerde her kod için frekans değerlerine de yer verilmiştir. Ayrıca katılımcı görüşlerine doğrudan alıntılarla yer verilmiştir. Kodlayıcılar arasındaki güvenirliliği hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilmiş olan “Uzlaşma Yüzdesi= Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü kullanılmıştır. Bu formül sonucunda güvenirlilik oranı %87,2 olarak elde edilmiştir. %80 üzeri güvenirlilik oranı veri analizlerinin güvenirliliğini sağlamak için yeterli kabul edilmektedir (Miles & Huberman, 1994). Ayrıca Yıldırım ve Şimşek (2016) tarafından %70 ve üzeri güvenirlilik yüzdesinin kabul edilebilir düzeyde olduğu ifade edilmiştir.

Bulgular

Etkili Bir Sınıf Yönetimi Gerçekleştirebilmek İçin Gereken Yeterliliklere İlişkin Elde Edilen Bulgular

Sınıf öğretmenlerine etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmeleri için sahip olmaları gereken yeterlilikleri belirleyebilmek üzere yöneltilen “Size göre bir sınıf öğretmeni etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmek için hangi yeterliliklere sahip olmalıdır? Açıklar mısınız?” sorusuna ilişkin verdikleri cevaplar doğrultusunda yapılan analiz sonucunda elde edilen kategorilere, kodlara ve kodların frekans değerlerine yönelik bilgilere Şekil 1’ de yer verilmiştir.

Şekil 1. Sınıf yönetimi yeterlikleri temasına ilişkin öğretmen görüşleri

Şekil 1’de yer aldığı üzere öğretmen görüşleri “Sınıf Yönetimi Yeterlikleri” teması altında incelenmiş, bu tema altında akademik yeterlik, öğretme sürecinde yeterlik, öğretme ortamlarını düzenlemede yeterlik ve öğretme yöntemlerinde yeterlik olmak üzere dört kategori elde edilmiştir.

Akademik yeterlik kategorisinde “alan bilgisi (f=36)” olmak üzere tek kod elde edilmiştir. Koda ilişkin frekans değerine bakıldığında en yüksek görüş bildirilen kod olduğu da görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı sınıf yönetiminde yeterli olabilmek için öncelikli olarak akademik

yeterliliklerinin sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin, alanlarına yönelik bilgi düzeylerinin artmasıyla yükselecek akademik başarılarının, sınıf iklimini olumlu yönde etkilemesiyle sınıf yönetiminde etkililiklerinin artacağını düşündükleri söylenebilir. **Ö-18** akademik yeterlilik kategorisine ilişkin “...Sınıf içinde yapacağımız tüm etkinliklerde bilgi altyapımız ne kadar güçlü ise sınıfı kontrol ederken biz de o denli güçlü olabiliriz. Özellikle de sınıf yönetimi gibi çok önemli bir hususta ne kadar bilgi o kadar kontrol bizde olarak durumu özetleyebilirim...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Yine **Ö-37** aynı kategoriye ilişkin görüşünü şu şekilde belirtmiştir: “...Ben alanımla ilgili kendime yatırım yaptığım sürece öğretmenlik yeterliliklerimin de artabildiğini hissedebiliyorum. Bu nedenle okumanın, öğrenmenin doğrudan sınıftaki gücümüzü arttırdığına inanıyorum.”

Öğretme sürecinde yeterlik kategorisinde “**ders planlama (f=33)**”, “**etkili iletişim (f=27)**”, “**öğretim liderliği (f=25)**”, “**teknoloji kullanımı (f=24)**”, “**zaman yönetimi (f=18)**” olmak üzere beş kod elde edilmiştir. Öğretmenlerin bu kategoride en önemli gördükleri yeterliliğin, ders planlama yeterliliği olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin ders sürelerini verimli değerlendirebilmelerinin anahtarı olarak başarılı bir ders planlamasını gördükleri söylenebilir. Bu yeterliğe ilişkin **Ö-44** düşüncesini şu şekilde aktarmıştır: “...Plan olmadan geçirilen bir ders saati suya yazı yazmaya çalışmak gibi anlamsız geliyor bana. Sınıf öyle bir ortam ki ne yapacağınızı bilemediğiniz durumda sınıftaki kontrolü tamamen kaybetmeniz an meselesi olmakta... O yüzden planlı yapılacak her etkinlik bizi başarıya ulaştıracaktır. Başarılı bir ders planlaması öğrencilerin istenmeyen davranışlarını azaltacaktır.” Diğer örnek görüşlere bakıldığında etkili iletişim yeterliliğine ilişkin **Ö-9** “Etkili iletişim süreci içinde olmak, alanına hâkimiyet gibi nitelikler sınıf yönetimi için beklenen yeterlilikler içerisinde yer almaktadır.” olarak görüşünü ortaya koymuştur. Teknoloji kullanımındaki yeterliliğe ilişkin olarak ise **Ö-8** “...Teknolojiyi sınıf sürecine entegre edebilmeli, sınıf içinde dezavantaj oluşturabilecek fiziksel ortama ilişkin düzenlemeleri yapabilecek yeterlilikte olması beklenmektedir.” şeklinde görüşünü ifade ederken; **Ö-1** “Teknolojiyi kullanabilecek yeterlilikte olmamız sınıf içindeki etkililiğimizi artırarak, öğrenciler üzerinde etki alanımızı genişletebilmektedir.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

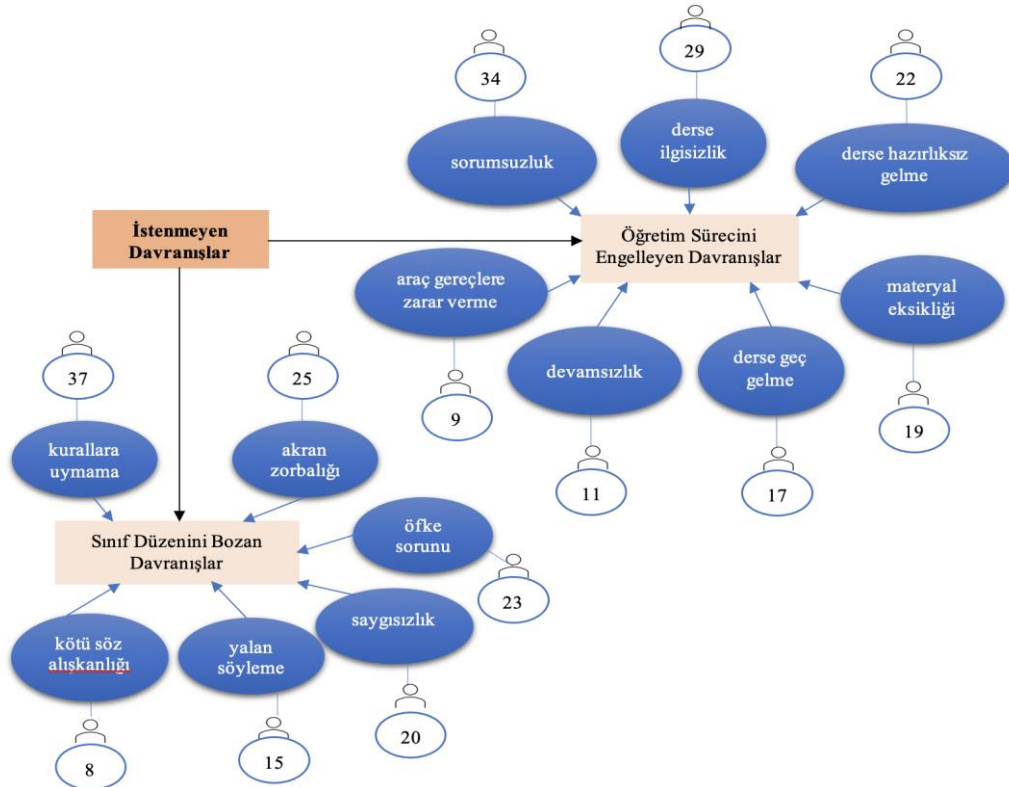
Öğretme ortamlarını düzenlemede yeterlilik kategorisinde “**fiziksel değişkenleri düzenleyebilme (f=15)**” olmak üzere tek kod elde edilmiştir. Bu koda ilişkin olarak **Ö-13** görüşünü “...Öğrencinin

öz güvenini düşürecek, sorunlu davranışlara herhangi bir etkisi olmayacak bir çözüm olarak öğrencinin yerini değiştirmektense öğrencileri daha çok derse motive edebileceğim bir oturma düzeni oluşturmayı daha çok tercih ediyorum. Bu şekilde çoğu istenmeyen davranışın önüne geçtiğimi düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Ö-35 ise “Öncelikli olarak sınıftaki ışığı, ısıyı, sıra ve masala düzenlerini kontrol ediyorum. Çünkü tahtaya yazı yazdığınızda ışık öğrencilerin tahtayı görmesini engelliyorsa öğrenci için bu sorun haline geliyor ve kendisi bunu çözmeye çalışırken sınıfta istenmeyen davranışlara neden olabiliyor...” şeklinde görüşünü aktarmıştır.

Öğretme yöntemlerinde yeterlik kategorisinde “**drama (f=16)**” ve “**takım çalışması (f=9)**” olmak üzere iki kod elde edilmiştir. Drama yeterliğine ilişkin olarak Ö-21 “...Öğrenciler için yaş grubu da göz önünde bulundurularak dersi daha ilgi çekici hâle getirebilmek adına oyunlardan ve dramadan mümkün olduğunca bir öğretmenin yararlanması gerektiğini düşünüyorum.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Takım çalışmasının öğretmenlerin sınıf yönetiminde etkisi olduğunu düşünen Ö-10 ise düşüncesini “...Farklı özellikteki öğrencileri farklı etkinliklerde bir araya getirebilmek ve bunu yönetebilmek sınıfı içerisinde karşılaşılabileceğimiz birçok olumsuz durumunun önüne geçebiliyor.” şeklinde ortaya koymuştur.

İstenmeyen Davranışlara İlişkin Elde Edilen Bulgular

Sınıf öğretmenlerine eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışları ortaya çıkarabilmek üzere yöneltilen “Sınıf öğretmeni olarak düşündüğünüzde eğitim öğretim sürecinde hangi tür davranışlar istenmeyen davranış olarak karşınıza çıkmaktadır? Açıklar mısınız?” sorusuna ilişkin verdikleri cevaplar doğrultusunda yapılan analiz sonucunda elde edilen kategorilere, kodlara ve kodların frekans değerlerine yönelik bilgilere Şekil 2’ de yer verilmiştir.

Şekil 2. İstenmeyen davranışlar temasına ilişkin öğretmen görüşleri

Şekil 2’de yer aldığı üzere öğretmen görüşleri “İstenmeyen Davranışlar” teması altında incelenmiş, bu tema altında sınıf düzenini bozan davranışlar ve öğretim sürecini engelleyen davranışlar olmak üzere iki kategori elde edilmiştir.

Sınıf düzenini bozan istenmeyen davranışlar kategorisinde “kurallara uymama (f=37)”, “akran zorbalığı (f=25)”, “öfke sorunu (f=23)”, “saygısızlık (f=20)”, “yalan söyleme (f=15)”, “kötü söz söyleme alışkanlığı (f=8)” olmak üzere altı kod elde edilmiştir. Öğretmenlerin, sınıf düzenini bozan istenmeyen davranışlar arasında en çok karşılaştıkları davranışın kurallara uymama olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenler tarafından sınıf yönetiminde en önemli düzenleyici unsurun sınıf kuralları olarak görüldüğü söylenebilir. Kurallara uymama davranışına ilişkin olarak Ö-12 “Sınıf içerisinde kurallara uymayan öğrencilerin olması sınıftaki düzeni ister istemez olumsuz etkiliyor. Bu nedenle kurallara uymayan öğrenciler sınıf düzenini bozuyor...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Akran zorbalığına ilişkin olarak Ö-27 “...Öğrenciler arasında fiziksel ya da sözlü olarak yaşanan çatışmaların olumsuz etkilerini sınıf ortamında fark edebiliyoruz. Bu çatışmalar sınıf ortamına taşındığında ister istemez sınıfı kontrol etmekte zorlanabiliyoruz.” şeklinde görüşünü ortaya koymuştur. Öfke sorununa ilişkin olarak Ö-9

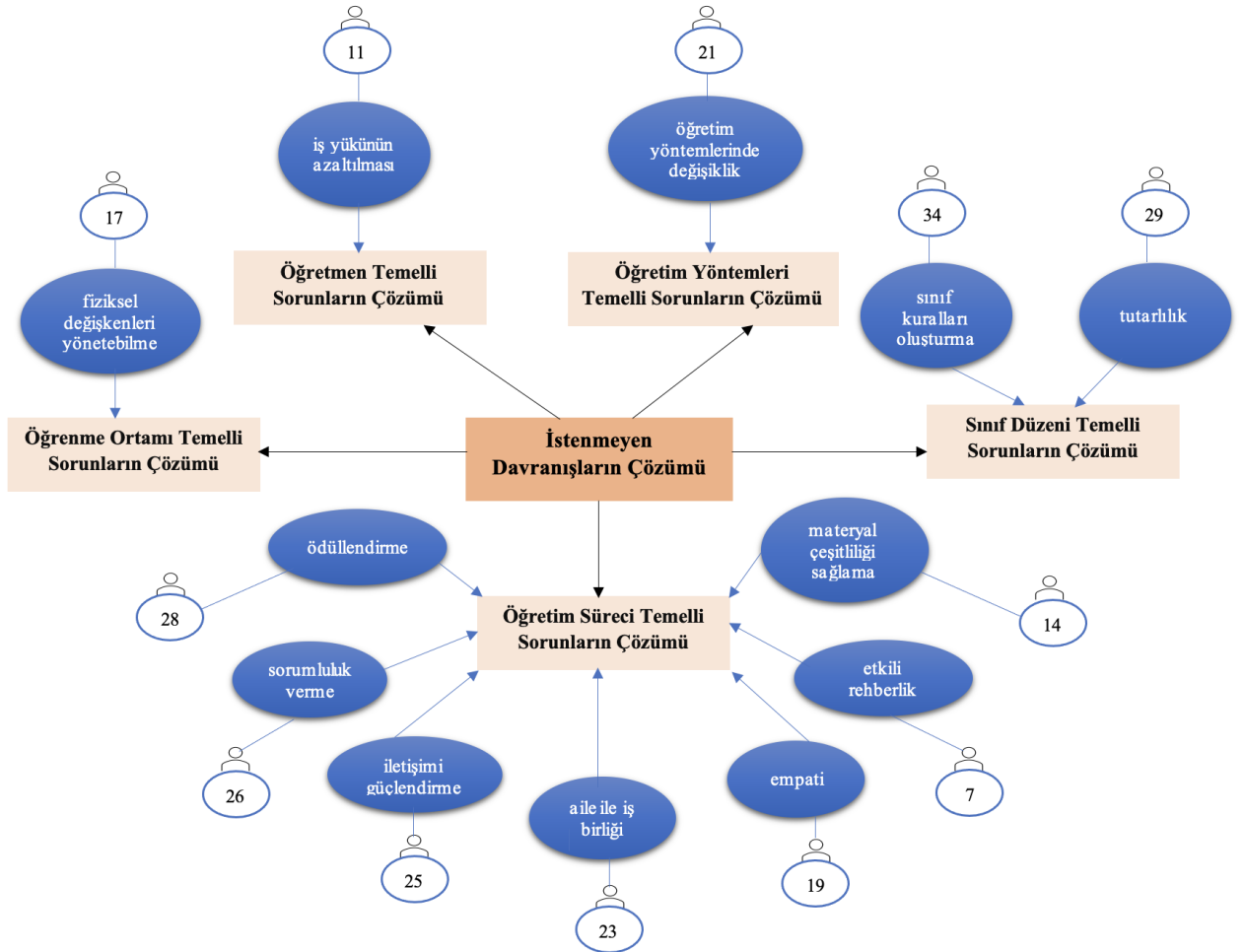
“...Bazı öğrenciler kızdıklarında, kızgınlıklarını öğretmenlerine ve diğer öğrencilere yansıtabiliyor. Derste kullandığı defterlere, kalemlere zarar verebiliyor. Hatta bazen arkadaşlarının eşyalarına da zarar verebiliyor. Bu noktada sınıfta bir anda karışıklık oluşabiliyor.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Saygısızlık, yalan söyleme ve kötü söz söyleme alışkanlıklarına ilişkin olarak ise diğer ifade edilen örnek görüşlere bakıldığında **Ö-39** “...Saygısızlık içeren davranışlar, kötü sözleri kullanmak, yalan söylemek gibi insani erdemlerin dışında kalabilecek ve aynı zamanda arkadaşlarına fiziksel zarar vermek, okul ve sınıf kurallarını hiçe saymak gibi okula aykırı davranışlar benim için tamamen istenmeyen davranışlardır.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Öğretim sürecini engelleyen istenmeyen davranışlar kategorisinde “**sorumsuzluk (f=34)**”, “**derse ilgisizlik (f=29)**”, “**derse hazırlıksız gelme (f=22)**”, “**materyal eksikliği (f=19)**”, “**derse geç gelme (f=17)**”, “**devamsızlık (f=11)**” ve “**araç-gereçlere zarar verme (f=9)**” olmak üzere yedi kod elde edilmiştir. Öğrencilerdeki sorumluluk duygusunun zayıf olması, öğretmenler tarafından öğretim sürecini en çok engelleyen istenmeyen davranış olarak belirtilmiştir. Bu duruma ilişkin olarak **Ö-7** “...ders içinde iş birliği hâlinde çalışılması gereken durumlarda sorumluluğunu yerine getirmeyen öğrenciler olabiliyor. Böyle olunca da sorumsuzca davranışlar sınıftaki düzeni bozuyor.”. Derse ilgisiz olan öğrencilere ilişkin **Ö-14** “...dersinize ilgisi olmayan öğrenci hem bizim hem de diğer öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden oluyor. Bu nedenle dersi istediğimiz gibi işleyemiyoruz.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Derse hazırlıksız gelmeye ilişkin **Ö-39** “...Genel olarak derse hazırlık yapabilmeleri için bir sonraki işleyeceğimiz konu ile ilgili öğrencilere hazırlık ödevleri veririm. Öğrenciler bu ödevleri yapmayarak derse hazırlıksız geldiklerinde sınıf yönetiminde sorunlar yaşayabiliyorum. Bu nedenle sık karşılaştığım istenmeyen davranışlar arasında derse hazırlıksız gelmeyi söyleyebilirim.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Materyal eksikliğine ilişkin **Ö-41** “İstenmeyen davranış olarak en çok karşımıza çıkan davranışlar öğrencilerin kalem, defter gibi ders materyallerini eksik getirmesi olmaktadır.” olarak görüşünü ifade etmiştir. **Ö-44** derse geç gelmeye ilişkin görüşünü “...Öğrencinin sınıfa geç gelmeyi alışkanlık haline getirmesi dersin sağlıklı ilerlemesini sekteye uğratıp sıkıntı yaşamamıza sebep olmaktadır...” şeklinde ifade etmiştir. Devamsızlığa ilişkin **Ö-3** “...bu soru ile ilgili olarak düşündüğümde okula düzenli devam etmemeyi belirtebilirim.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Araç gereçlere zarar verme davranışlarına ilişkin ise **Ö-20** “... benim için özellikle sınıf gibi ortak

alanda yer alan derslerde kullandığımız materyallere, eşyalara zarar verme davranışları istenmeyen davranışlar arasında yer alıyor." şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

İstenmeyen Davranışların Çözümlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Sınıf öğretmenlerine eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışları azaltabilmek için ürettikleri çözümleri belirleyebilmek üzere yöneltilen “Eğitim öğretim sürecinde karşılaştığınız istenmeyen davranışları azaltabilmek için hangi çözümleri üretmektesiniz? Bu çözümlerinizi ifade edebilir misiniz?” sorusuna ilişkin verdikleri cevaplar doğrultusunda yapılan analiz sonucunda elde edilen kategorilere, kodlara ve kodların frekans değerlerine yönelik bilgilere Şekil 3’ te yer verilmiştir.

Şekil 3. İstenmeyen Davranış Çözümleri Temasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Şekil 3’te yer aldığı üzere öğretmen görüşleri “İstenmeyen Davranışların Çözümü” teması altında incelenmiş, bu tema altında öğrenme ortamı temelli sorunların çözümleri, öğretmen temelli sorunların çözümleri, öğretim yöntemleri temelli sorunların çözümleri, sınıf düzeni temelli sorunların çözümleri ve öğretim süreci temelli sorunların çözümleri olmak üzere beş kategori elde edilmiştir.

Öğrenme ortamı temelli sorunların çözümleri kategorisinde **“fiziksel değişkenleri yönetebilme (f=17)”** olmak üzere tek kod elde edilmiştir. Bu koda ilişkin olarak **Ö-15** *“Öğretmenliğimin ilk yıllarında her sınıfa girdiğimde 5 dakikamı dağınık olan sıra ve masaların düzenlenmesi için harcardım... Sonraki süreçlerde öğrencilerimle oluşturduğum sınıf kuralları içerisinde sıra ve masa düzenleri de yer almaktaydı. Kuralları öğrenciler benimsemeye başladıkça sıra ve masaları da düzenli hâle gelmeye başlamıştı. Sadece sıra ve masaların düzeninin bile sınıfta oluşturduğu etkiyi gördükten sonra bu düzenin sınıftaki çoğu sorunun çözümü olduğunu söyleyebilirim.”* olarak görüşünü ifade etmiştir.

Öğretmen temelli sorunların çözümü kategorisinde **“iş yükünün azaltılması (f=11)”** olmak üzere tek kod elde edilmiştir. İş yükünün azaltılmasına ilişkin **Ö-10** *“...Bazı zamanlarda ders görevlerimizin dışında farklı görevleri de üstlenmiş oluyoruz. Özellikle bu dönemlerde idareden destek göremememiz, yorulmamız gibi olumsuz durumlar sınıfları kontrol etmemizi güçleştirerek sınıflarda istenmeyen davranışları artırıyor. Bu nedenle öğretmenlerin ders dışı görevlerinin azaltılması sınıflarda istenmeyen davranışların da azalmasını sağlayacaktır.”* olarak görüşünü ifade etmiştir.

Öğretim yöntemleri temelli sorunların çözümü kategorisinde **“öğretim yöntemlerinde değişiklik (f=21)”** olmak tek kod elde edilmiştir. Öğretim yöntemlerinde değişikliğe ilişkin **Ö-26** *“...Dersleri tek düzelikten kurtarmak öğrencilerin sıkılmamasını sağlayacaktır. Sıkılmayan öğrenciler de dersle ilgilendikleri için istenmeyen davranışları göstermeyecektir. Yani farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranışlara çözüm olacaktır.”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Sınıf düzeni temelli sorunların çözümü kategorisinde **“sınıf kuralları oluşturma (f=34)”** ve **“tutarlılık (f=29)”** olmak üzere iki kod elde edilmiştir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışların çözümüne ilişkin ilk olarak en çok tercih ettikleri çözümün ortak sınıf kuralları belirleme olduğu

görülmüştür. Sınıf kurallarının istenmeyen davranışların çözümü olabileceğine ilişkin **Ö-30** “Sınıfta verimli bir öğretim süreci gerçekleştirebilmek için sınıf kurallarını öğrencilerimle birlikte belirlemek ve sürece öğrencilerimle birlikte yön vermek için çaba gösteriyorum. Bu şekilde belirlenmiş kurallara uymada daha dikkatli davranmış oluyorlar. Dolayısıyla sınıf kurallarını doğru oluşturabilmek istenmeyen davranışları ortadan kaldıracaktır.” olarak ifade etmiştir.

Öğretim süreci temelli sorunların çözümü kategorisinde “**ödüllendirme (f=28)**”, “**sorumluluk verme (f=26)**”, “**iletişimi güçlendirme (f=25)**”, “**aile ile iş birliği (f=23)**”, “**empati (f=19)**”, “**etkili rehberlik (f=7)**” ve “**materyal çeşitliliğini sağlama (f=14)**” olmak üzere yedi kod elde edilmiştir. Ödüllendirmeye ilişkin **Ö-40** “Sınıfımızda öğrencilerle beraber oluşturduğumuz bir davranış tablosu bulunmaktadır. Bu tablo doğru yapılan davranışlar karşısında öğrencilerin haftalık yıldızları yer alıyor. Haftanın son gününde en çok yıldızı olan öğrenciye ufak bir hediyemiz oluyor... Bu uygulamadan sonra gördüm ki öğrenciler iyi davranışları yapmak için çok özen gösteriyorlar. Bu ödüller sayesinde sınıfta istenmeyen davranışların çok çok azaldığını belirtebilirim.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Sorumluluk vermeye ilişkin **Ö-13** “İstenmeyen davranış sıklıkları fazla olan öğrencilere ufak görevler vermenin her zaman etkili olduğunu gördüm. Görevleri tamamlamaya çalışan öğrencilerin olumsuz davranışlarıyla çok az karşılaşılıyorsunuz...” olarak görüşünü ifade etmiştir. İletişimi güçlendirmeye ilişkin **Ö-5** “...Öğrencilerle kurduğumuz iletişimin yönünün, iletişimin şeklinin sınıfta istenmeyen davranışları çözebilmede doğrudan etkili olduğunu düşünüyorum. Sınıftaki çoğu sorunlu davranış iletişimsizlikten kaynaklanıyor. Bu nedenle iletişim çözüm için ilk odaklanacağımız alan...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Aile ile iş birliğine ilişkin **Ö-19** “...sınıfta istenmeyen davranışlar olduğu zaman öncelikle ailede sorun olup olmadığını öğrenmeye çalışıyorum. Özellikle aileden kaynaklı istenmeyen davranışlarda ailenin istenmeyen davranışların çözümündeki katkısının çok önemli olduğunu biliyorum. Aile iş birliği, oluşabilecek istenmeyen davranışların önlenmesini sağlamaktadır. O yüzden çözüm için aile desteği almak olmazsa olmazdır.” şekilde görüşünü ifade ederken; **Ö-21** görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Sıkıntı yaşadığım öğrencilerin ailelerini de gerek ev ziyaretleri gerekse de okul içi görüşmeler yaparak tanımaya çalışıyorum. Böylece süreçte aile katılımını da sağlamış oluyorum. 25 senelik meslek tecrübeme dayanarak söyleyebilirim ki aileler ile kurulan etkili ve sağlıklı iletişim öğrencilere de olumlu yansımaktadır. Kendisine değer verildiğini, sevildiğini hisseden öğrencide zaman içinde istenmeyen davranışlar çok asgari düzeye inmektedir...”. Empati, etkili rehberlik ve materyal

sağlamaya ilişkin olarak ortaya konulan diğer görüşlere bakıldığında empatiye ilişkin **Ö-17** “...öğrencilerin sınıfa uyum sağlayabilmesi, sosyalleşebilmesi ve akran ilişkilerini olumlu yönde geliştirebilmesi için yapılacak rehberlik etkinlikleri sınıfta istenmeyen davranışlarla karşılaşılma olasılığını düşürecektir. Bu açıdan rehberlik desteğini önemli görüyorum...” olarak görüşünü ifade ederken; etkili rehberliğe ilişkin ise **Ö-32** “...öğrencilerin öğrenme hızları birbirinden farklı ve geç öğrenen öğrencilerde bir takım olumsuz davranışlar görebiliyorsunuz. Bu noktada davranışlara çözüm bulabilmek için öğrencilerin bakış açılarıyla bakarak müdahale etmemiz gerektiğini düşünüyorum...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Materyal sağlamanın istenmeyen davranışların çözümü açısından önemini ise **Ö-31** “Özellikle farklı materyallerle derse karşı öğrencilerin ilgisini çok kolaylıkla derse çekebiliyoruz. Sınıfta en ilgisiz olarak görünen öğrenci bile derse katılım sağlayabiliyor. O yüzden dersleri materyallerle zenginleştirmek, istenmeyen davranışları engelliyor.” şeklinde ifade etmiştir.

Tartışma Sonuç ve Öneriler

Sınıflarda etkili bir sınıf yönetimi için sınıf öğretmenlerinden beklenen yeterliliklerin, sınıf öğretmenlerine göre sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları istenmeyen davranışların neler olduğu ve sınıf öğretmenlerinin bu davranışları azaltabilmek için geliştirdikleri çözüm önerilerinin ortaya çıkarılması amacıyla yürütülmüş olan bu araştırma sonucunda öğretmenlerin görüşlerine göre alan bilgisi ve ders planlaması en önemli görülen sınıf yönetimi yeterlilikleri arasında yer almıştır. Öğretmenlerin akademik yeterliliklerinin yükselmesi sınıf içerisindeki eğitim öğretim faaliyetleri üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin sınıftaki süreçleri etkin yönetebilmesi, konuya hâkim olması ile öğrencilerin enerjilerini doğru bir şekilde derse aktarabilmeyi başarabilen öğretmenler (Şahin, 2011), sınıflarında istenmeyen davranışların oluşma olasılığını da düşürmüş olacaktır. Evertson, Emmer ve Worsham (2003) tarafından yapılan araştırmada etkili bir ders planlama becerisinin istenmeyen davranışların önlenmesinde ve istenilen yönde davranış geliştirebilmede etkili olduğu sonucu ortaya konulmuştur. Doğru bir planlama süreci ile öğrencilerin bireysel farklılıkları, hazırbulunuşlukları göz önünde bulundurulacağından istenmeyen davranışların görülme oranının da düşmesi beklenen bir durum olmaktadır. Çünkü öğrenciler, hazırbulunuşluk seviyelerine uygun olmayan ve ilgi çekmeyen bir derste istenmeyen davranışlarda bulunabilmektedir (Balay & Sağlam, 2008). Bu açıdan bakıldığında ders planlama sürecinin istenmeyen davranışların önlenmesinde önemli bir güç

olarak kullanılabileceği söylenebilir. Etkili bir sınıf yönetimi için önemli görülen diğer yeterlikler arasında öğretim liderliği, etkili iletişim, teknoloji kullanımı, zaman yönetimi, drama, takım çalışması ve fiziksel değişkenleri düzenleyebilme yer almıştır. Baker (2005) yapmış olduğu araştırmasında öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki yeterlilik düzeyi ile sınıfta istenmeyen davranışlara müdahale edebilme becerileri arasında pozitif bir korelasyon olduğunu ortaya koymuştur. Algozzine, Christian, Marr, Mc Clanahan ve White (2008) öğretmenlerin sınıf yönetiminde bilgi sahibi olmaları ya da sınıf yönetimi yeterliliklerinin istenilen düzeyde olmamasını öğrencilerin istenmeyen davranışlarının sebepleri arasında göstermiş, ilkökul kademesinin davranış değişikliği ve olumlu davranış kazandırılabilmesi açısından önemli olması nedeniyle sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Aynı şekilde Saygılı ve Gürşimşek (2008)' in yapmış olduğu çalışma sonucunda da öğretmenlerin yetersiz olması sınıfta istenmeyen davranışların bir nedeni olarak ortaya konulmuştur.

Sınıf öğretmenleri tarafından en sık karşılaşılan istenmeyen davranışların kurallara uymama, sorumsuzluk, derse ilgisizlik, akran zorbalığı, şiddet eğilimi, derse hazırlıksız gelme, saygı yoksunluğu, materyal eksikliği, sıklıkla geç gelme, yalan söyleme, okul devamsızlığı, okul eşyalarına zarar ve kötü söz söyleme alışkanlığı olduğu sonucu elde edilmiştir. En sık karşılaşılan istenmeyen davranışın ise sınıf kurallarına uymama olduğu görülürken, karşılaşma sıklığı en düşük olan istenmeyen davranışların okul eşyalarına zarar verme ve kötü söz söyleme alışkanlığı olduğu sonucu elde edilmiştir. Çetin (2013) yapmış olduğu araştırmasında bu sonucu destekleyecek şekilde öğretmenlerin en sık karşılaştığı istenmeyen davranışın sınıf kurallarına uymama olduğunu ortaya koymuştur. Aküzüm ve Nazlı (2019), okul eşyasına zarar verme ve kopya çekme gibi davranışların öğretmenler tarafından en az karşılaşılan istenmeyen davranışlar arasında olduğu sonucunu elde etmiştir. Nezihoğlu ve Sabancı (2010) ise öğretmenlerin en sık karşılaştığı istenmeyen davranışların kötü söz söyleme ve saldırgan davranışlarda bulunma gibi davranışların olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan diğer araştırma sonuçlarına da öğretmenlerin sıklıkla karşılaştığı istenmeyen davranışların sınıf kurallarına uymama, söz hakkı almadan konuşma, ders sırasında başka arkadaşlarıyla konuşma, şikâyet etme, ders esnasında izin almadan sınıfta dolaşma, ders araç gereçlerindeki eksiklik, sınıf eşyalarına zarar verme, derse geç gelme olduğu ortaya konulmuştur (Briesch, Briesch & Chafouleas, 2015; Çapri, Balcı & Çelikkaleli, 2011; Danalıoğlu,

2009; Elban, 2009; Gökduman, 2007; Kapucuğlu Tolunay, 2008; Keleş, 2010; Keskin, 2009; Külekçi Yavuz, 2019; Parlakkaya, 2010; Postholm, 2013; Sun & Shek, 2012).

Öğretmenlerin istenmeyen davranışlara ilişkin ürettikleri çözümlere bakıldığında sınıf kuralları oluşturma, tutarlılık, ödüllendirme, sorumluluk verme, iletişimin güçlendirilmesi, aile iş birliği, öğretim yöntem değişikliği, empati, sınıfta fiziksel düzen değişikliği, etkili rehberlik, iş yükü azaltılması, materyal çeşitliliği olduğu ortaya çıkarılmıştır. Sınıf kuralları net ve açık olarak belirlenmediğinde veya sınıfta kurallar oluşturulmadığında öğrenciler sınıf içi etkinlikleri kesintiye uğratarak sınıfın düzenini bozabilecek istenmeyen yıkıcı davranışlarda bulunabilmektedir (Tauber, 2007). Dolayısıyla sınıf kurallarının, öğrencinin öğrenme ortamında daha güvenli olmasını sağlayarak öğretimsel amaçlara ulaşmada da oldukça kolaylaştırıcı bir rol üstlendiği söylenebilir. Sınıfta empati kurabilmek öğretmenin, öğrencinin yerine kendisini koyarak yaşadığı duyguları anlayabilmesini içeren bir beceri olarak görünmektedir (Tettegah & Anderson, 2007). Empati temelli ilişkilerden oluşan sınıf ortamlarının ise öğrencilerde olumlu davranışların görülme sıklığını artıran bir etki yarattığı ortaya konulmuştur (Salkind, 2008). Benzer olarak bu sonucu destekleyen diğer araştırmalara bakıldığında Çelikkaleli ve Avcı (2015) öğretmenlerin empatik eğilimleri ile sınıf içerisinde ortaya çıkabilecek istenmeyen davranışlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmış, Yılmaz ve Şahinkaya (2010) öğretmenlerin empatik eğilimlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarını engellediğini ortaya koymuştur. Sınıfta fiziksel düzen değişikliği, yapılan çalışmada istenmeyen davranışların çözümlerinden biri olarak görülmüş, bu sonuca benzer olarak Karaçalı (2006) ve Can (2014) tarafından da sınıftaki fiziksel değişimlerin öğrencilerin öğrenmesi üzerinde önemli etkisi olduğu ortaya konulmuştur. Fiziksel düzenlemelerin ihtiyaçlar doğrultusunda işlevsel olarak yapılabilmesi fiziksel düzenden kaynaklı olarak karşılaşılan istenmeyen davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltmaktadır. Bu bağlamda sınıftaki fiziksel düzenlemeler gereksinimlere uygun ve amaçlarla uyumlu bir biçimde belirlendiğinde, fiziksel çevre kaynaklı istenmeyen davranışların ortaya çıkma olasılığı da azalmış olur (Akçadağ, 2012). Kapucuğlu (2008) tarafından öğrencilere verilecek küçük öğretimsel sorumlulukların öğrencilerin istenmeyen davranışlarını azaltabileceği ifade edilmiştir.

Okul ve sınıf kurallarını belirleme, fiziksel düzenlemeler, iletişimsel tedbirler Yumuşak ve Balcı (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla

karşılaşmamak için almış oldukları önlemler arasında sıralanmıştır. Bu önlemler, araştırma sonuçlarında ortaya konulan çözüm önerileri ile benzerlik göstermektedir.

Aile ile kurulacak iletişim ve iş birliği öğretmenlerin sınıf yönetimi süreci içerisinde istenmeyen davranışların çözümü için öğretmenler tarafından önemli görülen çözüm yolları arasında gösterilmiştir. Yapılan araştırmalarda da ortaya konulduğu üzere okul aile iş birliği istenmeyen davranışların çözümü için etkili olabilecek çözüm yolu olarak görülmüş, aileler ile sağlıklı kurulacak iletişim ve iş birliğinin birçok sorunu çözebileceği ifade edilmiştir (Başar, 2014; Özdemir, 2007). Yapılan diğer araştırmalara da bakıldığında istenmeyen davranışların çözümü için benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir (Dada & Okunade, 2014; Keyik, 2014).

Elde edilen tüm sonuçlar doğrultusunda etkili bir sınıf yönetimi sağlayabilmek için öncelikle öğretmenlerden beklenen bazı yeterliklerin olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ortaya çıkarılan yeterlik alanlarında öğretmenlerin yetkinliklerini sağlayabilmeleri, sınıf yönetim sürecinde başarılı olmalarını sağlayacak ilk adım olarak değerlendirilebilir. Yetkinlik düzeyi artan öğretmenlerin, istenmeyen davranışlara doğru müdahale stratejileri geliştirebileceği gibi sınıflarında öğretmen kaynaklı yaşanabilecek istenmeyen davranışları da engelleyebileceği söylenebilir. Bu açıdan ele alındığında öğretmenlerin yetkinlik düzeyinin, istenmeyen davranışların en az düzeye indirilmesinde ve öğretmenlerin istenmeyen davranışlara geliştirecekleri çözüm önerilerinin doğru uygulanmasında etkili olacağını söylemek mümkündür.

Elde edilen tüm sonuçlar değerlendirildiğinde uygulayıcılara şu öneriler sunulabilir:

- Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda yeterliliklerinin artırılmasına yönelik okullarda örnek olay çözümlemelerine dayalı atölye çalışmalarının yapılması planlanabilir.
- Öğretmenlerin öğrenciler, meslektaşlar ve veliler ile olan iletişimi güçlendirilebilir.
- Okullarda sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenler arasındaki koordinasyon artırılabilir.
- Mevcut sorunların tespiti, istenmeyen davranışların çözümlenebilmesi açısından başlangıç noktasıdır. Bu nedenle okul yönetimleri sık karşılaşılan istenmeyen davranışlara ilişkin olarak öğretmenlerden aylık değerlendirmeler alabilir. Böylece çözüm politikaları geliştirilebilir.

Araştırmacılara ise şu öneriler sunulabilir:

- Öğrencilerin değerlendirmeleriyle istenmeyen davranışların nedenleri araştırılabilir.

- İstenmeyen davranışların çözümleri konusunda nicel yöntemlerle deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Pozitif psikoloji bağlamında sınıfta istenmeyen davranış üzerinde çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

Ağaoğlu, E. (2003). Sınıf yönetimi ile ilgili genel olgular. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (1-42. ss.). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Akçadağ, T. (2012). Sorun davranışların yönetimi. H. Kıran (Ed.), *Etkili sınıf yönetimi* içinde (269-302. ss). (7. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Aküzüm, C. ve Nazlı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları, nedenleri ve bu sorunlarla baş etme yöntemlerinin değerlendirilmesi. *International e-Journal of Educational Studies*, 1 (2), 88-102.

Algozzine, K., Christian, C., Marr, M. B., Mc Clanahan, T. ve White, R. (2008) Demography of problem behavior in elementary schools. *Exceptionality*, 16 (2), 93-104.

Alkaş, B. (2010). *İlköğretim öğrencileri arasındaki istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Allen, K. P. (2010). Classroom management, bullying, and teacher practices. *Professional Educator*, 34 (1), 1-15.

Aloe, A., Amo, L. ve Shanahan, M. (2014). Classroom management self-efficacy and burnout: A multivariate meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 26, 101–126. doi: [10.1007/s10648-013-9244-0](https://doi.org/10.1007/s10648-013-9244-0).

Atıcı, M. (2016). İlköğretim öğrencilerinin davranış problemleriyle baş etme konusunda öğretmen psikolojik danışman iş birliğine ilişkin görüşlerin karşılaştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (25), 55-68.

Aydın, A. (2017). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Baker, P. H. (2005). Managing student behavior: How ready are teachers to meet the challenge? *American Secondary Education*, 33 (3), 51-64.

Balay, R. ve Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 1-24.

Başar, H. (2014). *Sınıf yönetimi* (19.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Bayar, A. ve Kerns, H. J. (2015). Undesired behaviors faced in classroom by physics teachers in high schools. *Eurasian Journal of Physics and Chemistry Education*, 7 (1), 37-45.
- Bilir, A. (2014). Sınıf yönetiminde başarının aracı: Önlemsel model. *Folklor/edebiyat*, 20 (78), 203-214.
- Briesch., M. A., Briesch, M. J. ve Chafouleas, S. M. (2015). Investigating the usability of classroom management strategies among elementary schoolteachers. *Journal of Positive Behaviour Interventions*, 17 (1), 5-14. doi: 10.1177/1098300714531827
- Brophy, J. (2010). Classroom management as socializing students into clearly articulated roles. *Journal of Classroom Interaction*, 45 (1), 41-45.
- Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L. ve Morales, A. (2007). Qualitative research designs: Selection and implementation. *The Counseling Psychologist*, 35 (2), 236-264.
- Christofferson, M. ve Sullivan, A. L. (2015). Preservice teachers' classroom management trainin: A survey of self-reported traning experiences, content coverage, and preparedness. *Psychology in the Schools*. 52 (3), 248-264.
- Çalık, T. (2009). Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf Yönetimi* içinde (2-11.ss). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çapri, B, Balcı, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf içi istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 89-102.
- Çelikkaleli, Ö. ve Avcı, R. (2015). Öğretmenlerin empatik eğilimi ve istenmeyen öğrenci davranışları arasındaki ilişki: öğretmenlerin kişilerarası yetkilisinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (33), 61-88.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 225-269.
- Dada, E. ve Okunade, H. (2014). Classroom undesirable behaviors and strategies used for controlling them among primary school teachers. *Kuwait chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 3 (9), 51-57.
- Danalıoğlu, G. (2009). *Sınıf ve branş öğretmenlerinin ilköğretim 5.sınıflarda karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme stratejileri*. (Yüksek lisans tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Degol, J. L., ve Bachman, H. J. (2015). Preschool teachers' classroom behavioral socialization practices and lowincome children's self-regulation skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 31, 89-100.
- Ding, M., Y. Li, X. Li., ve Kulm, G. (2008). Chinese teachers' perceptions of students' classroom misbehaviour. *Educational Psychology*, 28 (3), 305–324.
- Elban, L. (2009). *İlköğretimdeki öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşma ve çözüm bulma durumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Emmer, E. T., ve Stough, L. M. (2001). Classroom management: A critical part of educational psychology, with implications for teacher education. *Educational Psychologist*, 36 (2), 103-112.
- Erdem, H. (2016). *İlkokul öğretmenlerinin istenemeyen öğrenci davranışları ile baş etmede kullandıkları yöntemler*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi* (1. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2002). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erol, O., Özaydın, B. ve Koç, M. (2010). Sınıf yönetiminde karşılaşılan olaylar, öğretmen tepkileri ve öğrenciler üzerindeki etkileri: Unutulmayan sınıf anılarının analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (1), 25-47.
- Evertson, C. M., Emmer, E. T. ve Worsham, M. E. (2003). *Classroom management for elementary teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gökduman, G. (2007). *Sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışlarının resmi ilköğretim okulları ve özel ilköğretim okullarında mukayeseli incelenmesi (Kayseri İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Güder, S. Y., Alabay, E., ve Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, 17 (1). 414-430.
- Gündüz, Y. (2001). *Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ho, I. T. (2004). A comparison of Australian and Chinese teachers' attributions for student problem behaviors. *Educational Psychology*, 24 (3), 375–391.
- Ho, C. ve Leung, J. (2002). Disruptive classroom behaviors of secondary and primary school students. *Journal of Educational Research*, 17 (2), 219–233.

- Karaaslan, D. (2006). *İlköğretim okulları yöneticilerinin ve öğrencilerinin öğretmenlerde gözlemledikleri istenmeyen davranışlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaçalı, A. (2006). Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkenlerin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 145-155.
- Kapucuoğlu Tolunay, A. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kaya, N. G. ve Ataman, A. (2017). Üstün yetenekli öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37 (3), 835-853.
- Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, R. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keyik, H. (2014). *İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Burdur.
- Külekçi Akyavuz, E. (2019). İlkokul öğrencilerinin sergiledikleri istenmeyen davranışlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (35), 30-40.
- Ladd, G. W. ve Dinella, L. M. (2009). Continuity and change in early school engagement: predictive of children's achievement trajectories from first to eighth grade?. *Journal of Educational Psychology*, 101, 190-206.
- Lewis, T., Romi, S., Qui, X. ve Katz, Y. J. (2005). Teachers' classroom discipline and student misbehavior in Australia, China and Israel. *Teaching and Teacher Education*, 21, 729-741.
- Little, S. G. ve Akin-Little, A. (2008). Psychology's contributions to classroom management. *Psychology in the Schools*, 45 (3), 227-234.
- Little, E. (2005). Secondary school teachers' perceptions of students' problem behaviours. *Educational Psychology*, 25 (4), 369-377.
- Lopes, J., Silva, E., Oliveira, C., Sass, D. ve Martin, N. (2017). Teacher's classroom management behavior and students' classroom misbehavior: A study with 5th through 9th grade students. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 15 (3), 467-490.

- McLeod, J., Fisher, J. ve Hoover, G. (2003). *The key elements of classroom management. association for supervision and curriculum development*. Virginia: ASCD Books.
- Medikoğlu, O. ve Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin derste karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara yönelik çözüm stratejileriyle ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 20-32.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nelson, J. R., Benner, G. J., Lane, K. ve Smith, B. W. (2004). Academic achievement of K-12 students with emotional and behavioral disorders. *Exceptional Children*, 71 (1), 59-73.
- Nelson, J.R., Martella, R.M. ve Marchand, N. (2002). Maximizing student learning: The effect of a comprehensive school-based program for preventing problem behaviors. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 10 (3), 136–148.
- Nezihoğlu, G. Ö. ve Sabancı, A. (2010). İlköğretim okul yöneticilerinin görüşlerine göre öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yöntemleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (28), 41-53.
- Özyürek, M. (2013). *Olumlu sınıf yönetimi* (4.Baskı). Ankara: Kök Yayınları.
- Parlakkaya, Ç. (2010). *Göçe bağlı olarak ilköğretim okullarında yaşanan istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Postholm, M. B. (2013). Classroom Management: What does research tell us? *European Educational Research Journal*, 12, 389-402. doi:10.2304/eeerj.2013.12.3.389.
- Ratcliff, N. J., Jones, C. R., Costner, R. H., Savage-Davis, E. ve Hunt, G. H. 2010. The elephant in the classroom: The impact of misbehavior on classroom climate. *Education*, 131 (2), 306-314.
- Salkind, N. J. (Ed.). (2008). *Encyclopedia of educational psychology*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 167-187.
- Saygılı, G. ve Gürşimşek, I. (2008). Sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin öğrenci görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 152-159.
- Sharon Tettegah, S. ve Anderson, C. J. (2007). Pre-service teachers' empathy and cognitions: Statistical analysis of text data bygraphical models. *Contemporary Educational Psychology*, 32, 48-82.

- Sun, R. C. (2014). Teachers' and students' causal explanations for classroom misbehavior: Similarities and differences. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 8 (2), 409-415.
- Sun, R. C. ve Shek, D. T. (2012). Positive youth development, life satisfaction and problem behaviour among Chinese adolescents in Hong Kong: A replication. *Social indicators research*, 105 (3), 541-559. <http://dx.doi.org/10.1007/s11205-011-9786-9>
- Tauber, R. (2007). *Classroom management: Sound theory and effective practice*. Santa Barbara, CA: Praeger Publishers.
- Tertemiz, N. (2011). Sınıf yönetimi ve disiplin modelleri. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf Yönetimi* içinde (110-137 ss.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Thompson, B. (2009). Disruptive behaviours in Barbadian classrooms: Implications for universal secondary education in the Caribbean, *Journal of Eastern Caribbean Studies*, 34 (3), 39-58.
- Turan, S. (2010). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Şişman ve S. Turan (Ed.ler), *Sınıf Yönetimi* içinde 1-11 ss.). Ankara: Öğreti Yayınları.
- Turhan, M. (2017). Sınıfta istenmeyen davranışlar ve yönetimi. M. Boydak Özcan ve T. Y. Özdemir (Ed.ler). *Sınıf Yönetimi* içinde (233-251 ss.). Ankara: Asos Yayınevi.
- Türnüklü, D. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24 (24), 543-559.
- Türnüklü, A. ve Galton, M. (2001). Students' misbehaviours in Turkish and English primary classrooms. *Educational Studies*, 27 (3), 291-305.
- Watkins, C. ve Wagner, P. (2000). *Improving school behaviour*. London: Paul Chapman Publishing.
- Wragg, E. C. ve Dooley, P. A. (1996). Class management during teaching practice. In E. C. Wragg (Ed.), *Classroom teaching skills* (21-46 pp.). London: Routledge.
- Yaka, A. (2006). Sınıf yönetimi modelleri (Yaklaşımları). M. Yılmaz (Ed.). *Sınıf yönetimi* içinde (39-44 ss.). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Yılmaz, S. ve Şahinkaya, N. (2010). The relationship between the methods teachers use against the misbehaviour performed in the classroom and emphatic tendencies of teachers. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2932-2936.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara Seçkin Yayınevi.

Yumuşak, G. ve Balcı, Ö. (2018). Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (40), 223-254.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

The classroom management abilities of teachers have a high impact on the successful and efficient teaching process. Therefore, this study aims to determine the competencies that are expected from classroom teachers for effective classroom management in classrooms, the places where the education activities are conducted according to a plan, the undesirable behaviors which they encounter during the classroom management and unravel the solutions that they have developed according to the suggestions of classroom teachers.

Method

The research was conducted using the phenomenological (phenomenology) design within the basic qualitative research framework. The study group of the research consists of 46 classroom teachers studying in Hatay Mustafa Kemal University Primary Education Department Classroom Teaching non-thesis master's program during the 2019-2020 academic year. The study group was determined using the convenience sampling method. A semi-structured interview form consisting of three questions was used as the data collection tool and the data were analyzed using the content analysis method.

Results

The categories that are listed as the academic proficiency, curriculum planning, effective communication skills, educational leadership, technological competence, education methods, effective time management, drama skills, managing physical variables, teamwork were grouped under the “Classroom Management Proficiency” theme.

The categories listed as disobedience to rules, a weak sense of responsibility, indifference to the lesson, peer bullying, tendency to violence, not being prepared for the lesson, lack of respect, lack of material, being late frequently, lying, absenteeism, harming school objects, a habit of bad words

is grouped under “Undesirable Behaviors” theme. The teachers expressed that they face disobedience to rules of classroom, a weak sense of responsibility, indifference to the lesson, peer bullying, a tendency to violence, not being prepared for the lesson, lack of respect, lack of material, being late frequently, lying, absenteeism, harming objects in school and bad word habit, and they expressed that among these undesirable behaviors, they encounter frequently the students who are not complying with the preset rules. The categories listed as forming the rules of classroom, consistency, rewarding, allocating responsibility, enhancing communication, family cooperation, changing the teaching method, empathy, physical order changes in the classroom, effective guidance, reducing the workload, material diversity are grouped under “Solutions for Undesirable Behaviors” theme. It has been concluded that the teachers prefer identifying joint classroom rules as a solution to the problems in the classroom most.

Discussion and Suggestions

The teachers, who participated in the research that was carried out to reveal the undesirable behaviors that the teachers face during class management and the competencies expected from the teachers to reduce these behaviors, state that academic competence and lesson planning are the two of the most important classroom management skills. Improving teachers’ academic proficiency directly affects the teaching process in the classroom. Therefore, teachers who master their subjects are able to transfer student energies to the classroom performances correctly, can manage the classroom processes effectively. According to the participants, effective communication, education leadership, technology competency, education methods, effective time management, drama skills, managing physical variables, teamwork are other skills that classroom teachers should possess for effective classroom management.

It has been concluded that disobedience to rules, a weak sense of responsibility, indifference to the lesson, peer bullying, tendency to violence, not being prepared for the lesson, lack of respect, lack of material, being late frequently, lying, absenteeism, a habit of harming school objects and bad words are the undesirable behaviors that the classroom teachers encounter the most. It has been concluded that the mostly encountered undesirable behavior is disobedience to rules, while the least encountered undesirable behavior is a habit of harming school objects and bad words.

It has been revealed that teachers use identifying joint classroom rules, consistency, rewarding, allocating responsibility, enhancing communication, family cooperation, changing the teaching method, empathy, physical order changes in the classroom, effective guidance, reducing the workload, material diversity are the solutions the teachers developed for undesirable behaviors.

When all the results obtained can be evaluated practitioners following suggestions; workshops based on case studies can be planned in schools to increase the competence of classroom teachers in classroom management. Communication of teachers with students, colleagues, and parents can be strengthened. Coordination between classroom teachers and guidance counselors in schools can be increased. Identifying existing problems is the starting point for resolving undesirable behavior. For this reason, school administrations can receive monthly evaluations from teachers regarding frequently encountered misbehavior. Thus, solution policies can be developed. When all the results obtained can be evaluated researchers following suggestions; It can investigate reasons for undesirable behaviors with students' evaluations. Experimental studies can be done with quantitative methods on the solution of undesirable behaviors. It can conduct studies on misbehavior in the classroom in positive psychology.

ETİK BEYAN: “*Sınıf Yönetimi Engeli Olarak İstenmeyen Davranışlar: Kalitatif Bir Değerlendirme*” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 07.05.2020 tarih ve 14 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.